

JAGTEN EFTER UNGES MOTIVATION

Mange unge mangler motivation for uddannelse. Stort forskningsprojekt jagter svar på, hvad vi pædagogisk kan gøre for at motivere de unge.

AF CAMILLA MEHLSÉN

Unges motivationskrise presser sig på som et centralt indsatsområde for den pædagogiske verden. Hver femte unge får ikke en ungdomsuddannelse. Frafaldet på ungdomsuddannelserne er stort, særligt på erhvervsuddannelserne. Og i udskolingen daler elevernes lyst til at gå i skole.

Motivationskrisen er omdrejningspunktet for det store forskningsprojekt 'Lyst til læring', som en forskergruppe fra Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet står bag. De endelige resultater er først klar i 2015. Lige nu er forskergruppen i fuld gang med at give ungdomslivet et 360 graders eftersyn for at forstå unges samlede liv – på tværs af skole, fritid og uddannelse.

Børn og Unge Forskning har talt med ungdomsforsker Peder Hjort-Madsen fra projektet 'Lyst til læring':

PEDER HJORT-MADSEN

Ph.d. og post.doc. i uddannelses- og ungdomsforskning ved Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet. Han har blandt andet arbejdet med, hvilken betydning skolekulturerne på erhvervsuddannelserne har for unges deltagelsesmuligheder, og er tilknyttet forskningsprojektet 'Lyst til læring' i udskolingen.

Hvordan har unge et motivationsproblem?

"Man kan se, at selv om man laver en masse politiske tiltag, så er det stadig en udfordring at få særligt de sidste 20 % med. Det viser sig i forhold til ungdomsuddannelser og særligt erhvervsuddannelser, hvor der er et stort frafald.

Vi kan også se, at der er udfordringer med motivationen i udskolingen. Glæden og lysten til at gå i skole falder med alderen. 'Skolebørnsundersøgelsen' fra 2010 viser, at det er omkring hver tredje af de 11-årige, der virkelig godt kan lide at gå i skole, men det falder til hver fjerde af de 15-årige piger

og under hver femte af de 15-årige drenge. Det skyldes blandt andet, at de unge mister lysten og motivationen til skole, men også at de mærker et uddannelses- og præstationspres, som nogle har svært ved at håndtere. Manglende motivation er et problem, for et godt udgangspunkt for at lære noget er, at man er motiveret."

Hvad kan pædagoger gøre ved motivationskrisen?

"Pædagoger har en force i, at de generelt ser bredt på læring, og de kan skabe bevidsthed om et fagligt område. Pædagoger skal ikke terpe tyske verber eller matematiske regler, og i det hele taget skal de passe på med at overtage skolens læringsbegreb. I de sidste 10 år har der været en tendens til at bevæge sig væk fra de musiske og praktiske fag, og for nogle unge giver det bagslag.

Der er en del unge, der står af, fordi de oplever, at de ikke er kompetente, og at de ikke passer ind i skolens projekt. Pædagoger kan ofte angribe en problemstilling på en anden måde end lærerne, for de oplever og møder de unge på en anden måde – og på en anden arena."

Kan du give et eksempel?

"Man kan måske sammenligne det med en fodboldtræner, der kan opleve, at den unge er ansvarsfuld og motiveret, men den samme unge kan opleves som forstyrrende og svag af en folkeskolelærer. Pædagoger kan – via deres anden adgang til de unge – få øje på andre motivationsformer, interesser og ressourcer, der potentielt kan bruges i undervisningen.

Foto: Colourbox

På erhvervsuddannelserne er det en udfordring, at lærerne ikke føler, de er klædt på til at tage sig af de socialpædagogiske udfordringer. Mange af dem er primært fagligt orienterede. I folkeskolen er lærerne mere bredt pædagogisk orienteret og ikke kun fagdidaktisk.”

Skal pædagoger i højere grad være en del af undervisningen på skoler og ungdomsuddannelser?
”Hvis der er tale om et dynamisk samarbejde, så er svaret ja. Det er ikke et spørgsmål om at proppe pædagogerne ind i klasseværelset eller at isolere pædagogerne til at tage sig af de sociale problemer. Pædagogen er ikke blot en støttepædagog, men bør indgå i et samarbejde med lærerne.

Hvis pædagogerne skal spille en større rolle i ungdomsuddannelserne, skal de ikke blive en blindtarm, men i højere grad blive integreret. Pædagogerne kan måske også være med til at løfte nogle af de faglige ting. Det er et kontroversielt emne, for så skal lærerne også fragive noget.

Udfordringen er at få pædagogerne til at blive en del af uddannelsesstedets hverdag. Det er vigtigt på de enkelte skoler at få dialoger mellem lærere og pædagoger og finde frem til interessante og meningsfulde samarbejdsformer – og undgå skyttegrave mellem professioner.”

Hvis vi tager de unges perspektiv, hvad vil så gøre den store forskel for at motivere dem?

”Det er en vigtig pointe, at unge i dag er en enormt differentieret gruppe. Der er unge, der toppræsterer, der er unge i midtergruppen, og der er unge, der falder helt ud. Det kræver forskellige indsatser til forskellige unge.

Hvis man skal sige noget på tværs, er det vigtigt at satse på det sociale aspekt af, hvordan man har det i skolen eller på uddannelsen. Og i forhold til dem, der har det svært, er det rigtig vigtigt, at der er nogle, der ser, at de er ressourcefulde – i stedet for at de gang på gang bliver mindet om, at skole ikke er noget for dem.” ◉

FAKTA OM 'UNGES LYST TIL LÆRING'

Hvad vækker og støtter de unges engagement og lyst til deltagelse i læringsaktiviteter? Hvilken betydning har forskellige arenaer i ungdomslivet for de unges læringslyst? Hvad skal der til for at motivere flere unge til uddannelse? De spørgsmål danner afsæt for et omfattende forskningsprojekt på Center for Ungdomsforskning, der løber i perioden 2012-2015. Formålet er at udvikle ny viden og afprøve nye indsatser, der kan øges unges lyst til og motivation for læring.

Dette skal ske ved at forbinde forskning med konkrete samarbejds- og udviklingsprojekter i uddannelsessystemet og i foreningslivet. Målet er at øge antallet af unge, som får en kompetencegivende uddannelse – og dermed er rustet til fremtiden. Men også at medvirke til, at flest mulige unge kan få et godt ungdomsliv, hvor de oplever lyst og mulighed for at lære og uddanne sig.

Egmont Fonden finansierer forskningsprojektet. Som led i projektet udkom i 2013 bogen *Unge motivation og læring – 12 eksperter om motivationskrisen i uddannelsessystemet*.

Hans Reitzels forlag.